هاوسەنگی هێز لە پەرلەمانی عێراقەوە بەدەست نایەت.. عوسمان حاجی مارف

دووبارە هەڵبژاردنەکان بە پەرلەمانی عێراق، هێزە میلیشیا تائفی و ناسیۆنالیستەکانی سەرقاڵی ئامادەکاری و پلانگێڕی و کێشمەکێشی نێوانیان کردەتەوە، ئەم هەڵبژاردنە لە هەلومەرجێکی پڕ قەیراناویدایە و دۆخی عێراق زیاتر دەرگیرە لە ناجێگیر و گێژاوی سیاسیدا، هاوسەنگی هێزەکان بەڕێژەیەک ئاڵوگۆڕیان بەسەرداهاتووە کە هیچ لایەن وهێزیک نیە نیشانی بدات بە تەنها دەتوانێ چارەنوسی دەسەڵاتی سیاسی لە عێراقدا بە قازانجی خۆی یەکلایی کاتەوە، نە بە هێزی چەکداری و نە لەرێگەی هەڵبژاردنەوە. تا ئەو ئاستەی لە دەخالەت و کێشمەکێشی نێوان ئەمریکاو ئێرانیشدا چارەنوسی عێراق بە هەڵواسراوی ماوەتەوە، ئەوەش پێشبینی دەکرێت کە هەر وادەمێنێتەوە، بەتایبەتی بەدوای دامەزراندنی حکومەتەکەی کازمی نیشانەکانی دەرکەوتنی هەلومەرجێکی گونجاوو ئەرێنی نەک نەخرایە ڕوو، بەڵکو مەوقعیەت و بودەڵەیی دەوری هێزە سیاسیەکان و لە هەمان کاتدا ناڕێکخراو بونی ناڕەزایەتیە جەماوەریەکان ئایندەیەکی ڕۆشنی بە عێراق تیا بەدی ناکرێت، هەڵبەتە ئەم هەلومەرجی سیاسیە بە دەخالەتی ئەمریکاو ووڵاتانی ناوچەکە زیاتر کاریگەری ناتەندروست و نەرێنیان لەسەر ئەم هەڵبژاردنە دەبێت، هەروەها ناڕەزایەتیە جەماوەریەکانی بەغدا و خواروی عێراق و توڕەیی خەڵک لەم هێزە میلیشیایانە چارەنوسێکی نادیار و بارگرژی دەدات بە ئاکامی ئەم هەڵبژاردنە.

ئەگەری ئەوە زۆرە لەم هەڵبژاردنەدا کەمترین ڕێژەی دەنگدەر بەشداری دەنگدان بکات، وە ئەمەش وەک بەشێک لە بەردەوامی ناڕەزایەتیە جەماوەریەکان خۆی نیشان ئەدات، چونکە بەجۆرێکی وەها نائومێدی و توڕەیی خەڵک لەبەرامبەر ئەم هێزە سیاسیانەدا تەشەنەی کردووە، کە خواستی ڕاماڵین و کۆتایی هێنان بەدەسەڵاتی سیاسی عێراق هیواو ئومێدێکی بەرفراوانی خەڵکە.
دۆخی نالەبارو نەگونجاوی ئەم هەڵبژاردنە ،هێزە سیاسیەکان زیاتر ناچار دەکات بە بەکارهێنانی فروفێڵ و ساختەکاری و جۆرێک لە ڕێکەوتنی سەیروسەمەرەی نێوان خۆیان، تا بەهەر بەهایەک بێت ئەم هەڵبژاردنە بەسەلامەتی تێپەرێنن.

مەسەلەیەک کە هەر لەسەرەتاوە جێگای سەرنجە چۆنیەتی بەشداریکردنی هێزو لایەنە کوردیەکانە لەم هەڵبژاردنەدا، وەک نمونەیەک دەیبینین گۆڕان و یەکێتی خەریکی هاوپەیمانیەکن بۆ ئەم هەڵبژاردنە، هەروەها کۆمەڵە و یەکگرتووش دەیانەوێت بەشدارو هاوبەش بن لەم لیستەدا. ئەم لیستە نمونەیەکە لە گەمەی سیاسی و گاڵتەجاریەک کە لە هەڵبژاردنەکانی پێشتردا بەدیمان نەکردووە، گۆڕان لەلایەک لە ئەستادا بەگشتی بەرژەوەندیە سیاسیەکانی زیاتر گرێداوەتەوە بە پەیوەندی لە گەڵ پارتیدا، لەلایەکی ترەوە، بە ئەم هەڵبژاردنەی عێراق دەڕواتە ڕیزی هاوپەیمانیەکەوە کە یەکێتی دەیەوێت بیکاتە دەسکەوتێک بۆ بەرژەوەندی سیاسی خۆی، هەڵبەتە سەرگەردانی گۆڕان لەم کارەو لە هەنگاوەکانی پێشوتریشیدا شتێکی شاراوە نیە. ئەوەی پێویستە لەسەر ئەم جۆرە لیستە رونکردنەوە بدەین.

یەکەم: بەشێکە لە ئاکامی قەیرانی ئەو دەخە سیاسیەی کە هێزە کوردیەکان بەگشتی دەرگیری بوون و لە چاوەڕوانی ئەوەدان نازانن چارەنوسی کوردستان لە پەیوەند بە دەخالەتی ووڵاتانی زلهێزی دنیاو ناوچەکەدا بەرەو کوێ دەڕوات، چونکە دۆخی کوردستان بە هێزە میلیشیاکانیەوە لە ژێر پرسیارو دارماندایە.

دووەم: مەوقعیەتی سیاسی بزوتنەوەی گۆڕان لەئاستێکی وەهادا دابەزیوە تەنها بەدوای ئەوەوەیە پاشماوەکانی خۆی بپارێزێت، لە ناو هاوکێشە سیاسیدا بە تایبەتی لە پەیوەند بە حکومەتی عێراقەوە هیچ متمانەو پێگەیەکی نەماوە، لە هەمان کاتدا کۆمەڵە ویەکگرتوش دەرگیری هەمان بە ئاکامی و نادیاری چارەنوسی خۆیانن و بونەتە یاری دەستی یەکێتی و پارتی.

سێهەم: یەکێتی نیشتیمانیش بەجیا لە کێشە ناوخۆییەکانی و مەوقعیەتێک لە هاوسەنگی هێزی لەبەرامبەر پارتیدا کە تابەت بەرەو داکشان دەڕوات، ئامادەیە بە هەر شێوازێک لە هاوپەیمانیەتی بە کەم کردنەوەی داکشانەکەی و لە هەوڵدانێکی بە هودەدایە بۆ رکابەری لە بەرامبەر پارتیدا

ئەم جۆرە لە گەمەی سیاسی لەلایەک زیاتر هەوڵ و دەوری یەکێتیە کە دەیەوێت بە ڕێکەوتن لەگەڵ گۆڕان و کۆمەڵە و یەکگرتو لیستێکی هاوبەش پێکبهێنێت، تا هاوسەنگی هێزی خۆی لەبەرامبەر پارتیدا بەرێتە سەر و جێگاو رێگایەکی زیاتر لە چاو پارتیدا لە حکومەتی عێراقدا بەدەست بهێنێت، لەلایەکی ترەوە ئاکامی بن بەستی تەواوی گۆڕان و کۆمەڵە و یەکگرتووە، کە وەک ئۆپۆزیسیۆن شکستیان هێناو وەک بەشداریش لەدەسەڵاتدا کارێکیان پێ نەکرا.

مەوقعیەتێک کە پارتی لەسەپاندنی دەسەڵاتی سیاسی خۆی لە ناوچەکەدا

بەگشتی و لە کوردستان بەتایبەتی بەدەستی هێناوە، ئەم جۆرە هاوپەیمانییەی یەکێتی و گۆڕان ناتوانێت ببێتە دەسکەوتێکی سیاسی و گۆڕینی هاوسەنگی هێزیان و لاوازکردنی پارتی و پەیداکردنی جێگاو ڕێگایەک لە پەرلەمانی عێراقدا، ئەوەی لەپەرلەمانەکانی پێشودا بۆیان نەکراوە لەم پەرلەمانەشدا زیاتر دەبنە گاڵتەجار.
لەکاتێکدا ئەم هەڵبژاردنە بۆ پەرلەمانی عێراق، هیچ دەورێکی نابێت لە کۆتایی هێنانی بەو گێژاوی سیاسییە، هەروەها ئاکام و چارەنوسی هێزە سیاسییەکانیش لە ناو ئەو گێژاوەدا ڕادەگرێت، بە تایبەتی ئاشکرایە کە لە پەیوەند بە دۆخی ناجێگیری سیاسی عێراق و ناوچەکەو فروان بونی ناڕەزایەتییە جەماوەرییەکان، ئەم هەلومەرجە نالەبارە کۆتایی نایەت.
هیچ کات ناتوانین لە بونی ئەم هێزە میلیشیا تائفئ و نەتەوەپەرستییە پێشبینی بکەین کە دۆخی عێراق ڕەواڵێکی سەقامگیر بەخۆیەوە دەبینێت، بۆیە هاوپەیمانی یەکێتی و گۆڕان بە لیستی هاوبەش بۆ ناو پەرلەمانی عێراق ناتوانێ هاوسەنگی هیزی پارتی لە زۆنی زەرد لاواز بکات، چونکە جێگەو ڕێگەیەک کە پارتی لە پەیوەند بە بەغداوە هەیەتی، مەوقعیەت و دەسەڵاتی پارتییە لە زۆنی زەرد، نەک ئەوەی چەند ئەندام پەرلەمانی دەبێت لە بەغداد.
ئەوەی گرنگە بۆ خەڵکی کوردستان هوشیارییە بەوەی ئەم کێشمەکێش و شەڕەی نێوان حزبەکانی کوردایەتی بۆ گۆڕینی هاوسەنگی هێزیان، یەکێتی لەبەرامبەر پارتی، پارتی لە بەرامبەر یەکێتی، گەورەترین زیان بە ژیان و ناڕەزایەتی و خەباتی جەماوەری دەگەیەنێت.
کۆتایی هێنان بەدەسەڵاتی بزوتنەوەی کوردایەتی و ئیسلامییەکان بە دەوری نارەزایەتی و خەباتی جەماوەری و دامەزراندنی دەسەڵاتی خەڵک ڕێگای ڕزگارییە.